

Zittingsdocument

A10-0014/2026

10.2.2026

VERSLAG

over toonaangevende Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk
belang
(2025/2144(INI))

Commissie veiligheid en defensie

Rapporteur: Lucia Annunziata

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	19
BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT	22
ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN CONSUMENTENBESCHERMING.....	23
INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	53

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over toonaangevende Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang

(2025/2144(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), en met name artikel 42, leden 2 en 3,
- gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en met name artikel 2, artikel 107, lid 3, punt b), artikel 114 en artikel 346,
- gezien artikel 2, onder e), van Protocol nr. 10 betreffende de permanente gestructureerde samenwerking (PESCO), ingesteld bij artikel 42, lid 6, VEU, en de gezamenlijke kennisgeving over PESCO, ondertekend door de ministers van 23 EU-lidstaten op 13 november 2017,
- gezien de Verklaring van Versailles, die tijdens de informele bijeenkomst van de staatshoofden en regeringsleiders van 11 maart 2022 is aangenomen, en met name lid 22,
- gezien het “Strategisch kompas voor veiligheid en defensie – Voor een Europese Unie die haar burgers, waarden en belangen beschermt en bijdraagt aan de internationale vrede en veiligheid”, dat op 21 maart 2022 door de Raad werd goedgekeurd en op 25 maart 2022 door de Europese Raad werd bekrachtigd,
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 18 mei 2022 over de analyse van de lacunes op het gebied van defensie-investeringen en de te volgen koers (JOIN(2022)0024),
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 10 maart 2023 getiteld “Een ruimtestrategie voor veiligheid en defensie van de Europese Unie” (JOIN(2023)0009),
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 5 maart 2024 getiteld “Een nieuwe strategie voor de Europese defensie-industrie – De paraatheid van de EU waarborgen door te zorgen voor een snel reagerende en weerbare Europese defensie-industrie” (JOIN(2024)0010),
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 21 februari 2025 getiteld “EU-actieplan inzake kabelbeveiliging” (JOIN(2025)0009),

- gezien het gezamenlijke witboek van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 19 maart 2025 getiteld “Gezamenlijk witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030” (JOIN(2025)0120),
- gezien Verordening (EU) 2021/697 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2021 tot oprichting van het Europees Defensiefonds (EDF)¹,
- gezien Verordening (EU) 2025/2643 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2025 tot vaststelling van het programma voor de Europese defensie-industrie en van een kader van maatregelen ter waarborging van de tijdige beschikbaarheid en levering van defensieproducten¹ (“EDIP-verordening”), en met name hoofdstuk IV betreffende Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang (EDPGB),
- gezien het voorstel van de Commissie van 19 maart 2025 voor een verordening van de Raad tot vaststelling van het instrument “Optreden voor de Veiligheid van Europa door middel van versterking van de Europese defensie-industrie” (SAFE-instrument) (COM(2025)0122),
- gezien het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad van 22 april 2025 tot wijziging van de Verordeningen (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153, (EU) 2023/1525 en (EU) 2024/795 wat betreft het stimuleren van defensiegerelateerde investeringen in de EU-begroting met het oog op de uitvoering van het ReArm Europe-plan (COM(2025)0188),
- gezien Verordening (EU) 2025/1106 van de Raad van 27 mei 2025 tot vaststelling van het instrument “Optreden voor de veiligheid van Europa (SAFE) door middel van versterking van de Europese defensie-industrie”²,
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 16 oktober 2025 “Vrede bewaren – routekaart voor defensiegereedheid 2030” (JOIN(2025)0027),
- gezien Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie³,
- gezien het verkennend document van de Commissie van 29 september 2025 “routekaart voor defensiegereedheid 2030”,
- gezien het verslag van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid aan de Raad van 11 april 2025 “Jaarlijks voortgangsverslag over de uitvoering van het strategisch kompas voor veiligheid en defensie”,

¹ PB L 170 van 12.5.2021, blz. 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>.

¹ PB L, 2025/2643, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj>.

² PB L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>.

³ PB L 335 van 13.12.2008, blz. 99, ELI: <http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj>.

- gezien de conclusies van de Europese Raad van 22 en 23 juni 2017, met name die van punt 8 over PESCO, en van 6 maart 2025, met name die van punt 3, onder f),
- gezien de conclusies van de Europese Raad van 23 oktober 2025,
- gezien de nationale veiligheidsstrategieën van de lidstaten van de EU,
- gezien Advies 02/2024 van de Europese Rekenkamer van 3 oktober 2024 over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het programma voor de Europese defensie-industrie en van een kader van maatregelen ter waarborging van de tijdige beschikbaarheid en levering van defensieproducten (EDIP), en met name paragraaf 42,
- gezien het jaarverslag 2024 van het Europees Defensieagentschap (EDA), zijn verslag van 14 november 2023 “The 2023 EU Capability Development Priorities” en het verslag van 2024 “Gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie”,
- gezien het voortgangsverslag van het PESCO-secretariaat van september 2025 over PESCO-projecten,
- gezien het verslag van Mario Draghi van 9 september 2024 over de toekomst van het Europese concurrentievermogen en Hoofdstuk 4 daarvan over het vergroten van de veiligheid en het verminderen van afhankelijkheden,
- gezien het rapport van Enrico Letta van 17 april 2024 getiteld “Much more than a market”, en met name hoofdstuk 3: “A single market to play big: scale matters”,
- gezien het rapport van Sauli Niinistö van 30 oktober 2024 getiteld “Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness”, en met name hoofdstuk 7,
- gezien de gezamenlijke verklaring over de samenwerking tussen de EU en de NAVO van 10 januari 2023,
- gezien de verklaring van de top van Den Haag, die werd afgegeven door de staatshoofden en regeringsleiders die op 25 juni 2025 aanwezig waren bij de vergadering van de Noord-Atlantische Raad in Den Haag,
- gezien het tiende voortgangsverslag van 10 juni 2025 over de uitvoering van de gemeenschappelijke reeks voorstellen als bekrachtigd door de Raad van de Europese Unie en de Noord-Atlantische Raad op 6 december 2016 en 5 december 2017,
- gezien de samenwerkingsprogramma’s voor uitrusting die worden beheerd door de Gezamenlijke Organisatie voor Samenwerking op Defensiematerieelgebied (Occar),
- gezien zijn resolutie van 12 maart 2025 over het witboek over de toekomst van de Europese defensie⁴, en met name de paragrafen 4 en 58,

⁴ PB C, C/2025/3151, 20.6.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3151/oj>.

- gezien zijn resolutie van 2 april 2025 over de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid – jaarverslag 2024⁵, en met name paragraaf 46,
 - gezien artikel 55 van zijn Reglement,
 - gezien het advies van de Commissie interne markt en consumentenbescherming,
 - gezien het verslag van de Commissie veiligheid en defensie (A10-0014/2026),
- A. overwegende dat de uitdagingen als gevolg van de aantasting van de mondiale vrede en veiligheid, de agressieoorlog van Rusland tegen Oekraïne en de opkomst van nieuwe en veranderende bedreigingen voor de veiligheid van de EU vereisen dat de EU en haar lidstaten hun defensie-investeringen aanzienlijk verhogen om militaire en inlichtingenvermogens te ontwikkelen die hen in staat stellen hun soevereiniteit, onafhankelijkheid en territoriale integriteit te verdedigen, de afschrikking te versterken alsook autonoom of in partnerschap met hun bondgenoten, met name binnen de NAVO, op te treden en op onmiddellijke en toekomstige dreigingen te reageren;
- B. overwegende dat de toenemende aanvallen op Europese kritieke infrastructuur, waaronder cyberaanvallen en sabotage, ons dagelijks leven en de economische activiteiten in de hele EU ernstig bedreigen en een gecoördineerde reactie van de EU vereisen door middel van grootschalige Europese projecten;
- C. overwegende dat oorlogsvoering, die van oudsher wordt gedomineerd door conventionele wapens, lijkt te veranderen en steeds meer in de virtuele wereld plaatsvindt; overwegende dat cybervermogens en netwerkoperaties steeds meer worden geïntegreerd en dat oorlogsstrategieën er vanwege nieuwe technologieën en artificiële intelligentie (AI) anders uit komen te zien, waarbij zij niet langer beperkt zijn tot massavuurkracht en grootschalige confrontaties, maar zich ontwikkelen in de richting van miniaturisering en decentralisatie van systemen, zoals blijkt uit het gebruik van drones en dronezwermen in alle domeinen, op AI gebaseerde wapens, slimme mijnen en draagbare raketssystemen op het slagveld; overwegende dat gevechtsvliegtuigen, schepen, artillerie, tanks en andere voertuigen kwetsbaarder worden voor precisieaanvallen en daarom meer bescherming behoeven, aangezien zij nog steeds essentieel zijn voor militaire en veiligheidsoperaties; overwegende dat het noodzakelijk blijft om waar nodig op grote schaal traditionele wapensystemen en munitie te produceren en in te zetten;
- D. overwegende dat dit nieuwe patroon van het uitvechten van conflicten betekent dat geen enkele regio van de EU gevrijwaard is van de potentiële dreiging van agressie, inmenging, desinformatie, psychologische oorlogvoering of hybride aanvallen; overwegende dat strategische voorbereiding op een langdurig conflict van cruciaal belang blijft om de veerkracht op het gebied van veiligheid en defensie op lange termijn te waarborgen;
- E. overwegende dat de ruimte als strategisch domein steeds voller met satellieten raakt en ook steeds omstredener wordt, waarbij systemen op de grond en in de ruimte steeds vaker als wapen worden ingezet; overwegende dat de NAVO de ruimte heeft

⁵ PB C, C/2025/4389, 9.9.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/4389/oj>.

aangemerkt als het vijfde strategische operationele domein, rekening houdend met de toenemende veiligheidsuitdagingen die het gebruik van het ruimtedomein met zich meebrengt en met de noodzaak om de veiligheid van dat domein te versterken;

- F. overwegende dat de Commissie in haar gezamenlijke mededeling van 5 maart 2024 “Een nieuwe strategie voor de Europese defensie-industrie” benadrukt dat in 2022 slechts 18 % van de totale uitgaven van de EU-lidstaten voor uitrusting bestemd was voor gezamenlijke EU-aankopen van defensiematerieel, ver onder de huidige collectieve benchmark van 35 % die de lidstaten in 2007 binnen het bestuur op ministerieel niveau van het EDA hebben vastgesteld; overwegende dat in de routekaart voor defensiegereedheid 2030 de doelstelling is vastgesteld om uiterlijk eind 2027 ten minste 40 % van de aanbestedingen op defensiegebied te organiseren als gezamenlijke aanbestedingen; overwegende dat de Europese Raad de lidstaten op 23 oktober 2025 heeft opgeroepen om, teneinde de capaciteit van de Europese defensie-industrie op te voeren, defensie-investeringen steeds meer te richten op gezamenlijke ontwikkeling, productie en aankoop met de steun van het EDA; overwegende dat gecoördineerde inspanningen van de lidstaten om een efficiënte toewijzing van middelen te waarborgen, versnippering te verminderen en de ontwikkeling van innovatieve defensietechnologieën te versnellen, van essentieel belang zijn voor de totstandbrenging van een volledig operationele markt; overwegende dat het voor het bereiken van deze doelstellingen nodig is om sterkere stimulansen te bieden en de administratieve lasten te verminderen, terwijl ervoor moet worden gezorgd dat de samenwerking marktgericht blijft en gebaseerd is op de behoeften op het gebied van defensievermogen en de onderling afgestemde defensieplanning van de EU, haar lidstaten en de NAVO;
- G. overwegende dat de “Europese vlaggenschipinitiatieven voor gereedheid”, zoals gepresenteerd in “Vrede bewaren – routekaart voor defensiegereedheid 2030”, gebaseerd zijn op een alomvattende aanpak van defensie, die zowel bescherming tegen directe militaire aanvallen als paraatheid voor hybride dreigingen omvat; overwegende dat deze een kans bieden om innovatie, interoperabiliteit en concurrentievermogen binnen de defensie-industrie van de EU te bevorderen door innovatieve gezamenlijke industriële partnerschappen op het gebied van grensverleggende technologieën te ontwikkelen, waardoor de Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) aanzienlijk wordt versterkt en minder afhankelijk wordt van technologieën uit derde landen;
- H. overwegende dat de lidstaten aan de oostelijke grenzen van de EU het meest zijn blootgesteld aan ernstige bedreigingen en een cruciale rol spelen voor de veiligheid van de EU als geheel; overwegende dat de Europese Raad in zijn conclusies van 23 oktober 2025 heeft opgemerkt dat de onmiddellijke dreigingen aan de oostflank van de EU zo snel mogelijk moeten worden aangepakt en dat concrete steun aan de lidstaten prioriteit moet krijgen; overwegende dat in de gezamenlijke mededeling “Vrede bewaren - routekaart voor defensiegereedheid 2030” het Europees initiatief voor droneverdediging en de oostflankwacht worden aangemerkt als de urgentste initiatieven; overwegende dat de oostflankwacht erop gericht is de oostgrenzen van de EU te versterken door grond-, zee- en luchtverdedigingscapaciteiten te integreren met effectieve en geavanceerde systemen en technologieën voor de bestrijding van drones, die ook van cruciaal belang zijn voor het Europees initiatief voor de verdediging tegen drones;

- I. overwegende dat de eindgebruikers van defensieproducten in de eerste plaats de nationale strijdkrachten van de lidstaten zijn en dat deze daarom alleen kunnen overwegen hun investeringen in industriële defensieprojecten te verhogen als deze projecten betrekking hebben op de ontwikkeling van militaire vermogens van gemeenschappelijk belang voor hun strijdkrachten; overwegende dat in artikel 346 VWEU wordt bepaald dat elke lidstaat de maatregelen kan nemen die hij noodzakelijk acht voor de bescherming van de wezenlijke belangen van zijn veiligheid en die betrekking hebben op de productie van of de handel in wapenen, munitie en oorlogsmateriaal;
 - J. overwegende dat het strategisch kompas voor veiligheid en defensie tot doel heeft stimulansen te ontwikkelen voor coöperatieve investeringen van de lidstaten in gezamenlijke projecten en de gezamenlijke aankoop van defensievermogens die binnen de EU op coöperatieve wijze worden ontwikkeld;
 - K. overwegende dat Verordening (EU) 2025/2643 tot vaststelling van het programma voor de Europese defensie-industrie (EDIP) voorziet in de uitvoering van EDPGB's; overwegende dat EDPGB's bestaan uit industriële samenwerkingsprojecten die erop gericht zijn het concurrentievermogen van de EDTIB in de hele Unie te versterken en bij te dragen aan de ontwikkeling van de militaire vermogens van de lidstaten die van cruciaal belang zijn voor de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie, waarbij open en modulaire architecturen, innovatie voor tweërlei gebruik en grensoverschrijdende deelname van kmo's en midcaps op alle operationele domeinen, te weten land, zee, lucht, ruimte en cyberspace worden bevorderd; overwegende dat het EDIP ook een nieuw instrument omvat, namelijk de structuren voor een Europees bewapeningsprogramma (SEAP's), een nieuw rechtskader dat gebruikt kan worden voor samenwerkingsinitiatieven op het gebied van bewapening uit hoofde van vlaggenschipprojecten;
 - L. overwegende dat Oekraïne, zoals wordt benadrukt in de routekaart voor defensiegereedheid 2030, de eerste verdedigingslinie van Europa blijft en integraal deel uitmaakt van de Europese defensie- en veiligheidsarchitectuur; overwegende dat samenwerking tussen de defensie-industrie van de EU en Oekraïne, met name in het kader van vlaggenschipprojecten of EDPGB's, van groot belang is voor hun respectieve markten, concurrentievermogen en innovatiepotentieel;
- 1. wijst op de algemene stijging van de defensie-uitgaven van de EU-lidstaten als een duidelijke weerspiegeling van hun vastberadenheid om te reageren op de verslechterende veiligheidsomgeving, door de militaire vermogens uit te breiden, de afschrikkende werking te versterken en hun collectieve inzet voor Europese en trans-Atlantische defensie te versterken; merkt op dat sommige lidstaten, met name die aan de oostelijke grenzen van de EU, de NAVO-uitgavendoelstelling om 2 % van hun bbp te besteden aan defensie-uitgaven tegen eind 2025 hebben gehaald of overschreden;
 - 2. onderkent ook dat het versterken van de veiligheid en defensie van Europa niet alleen een verhoging van de nationale defensie-uitgaven vereist, maar ook een verregaande verschuiving naar meer coördinatie, efficiëntie en integratie in de wijze waarop de lidstaten hun defensiebeleid ontwikkelen, financieren en uitvoeren; benadrukt dat deze verschuiving van een overwegend nationale benadering van defensie naar een collectief

kader van de Unie voor veiligheid en afschrikking moet plaatsvinden met volledige inachtneming van de soevereiniteit van de lidstaten en hun bevoegdheden op het gebied van veiligheid en defensie, overeenkomstig artikel 4, lid 2, VEU;

3. merkt op dat de EU en haar lidstaten ondanks toegenomen defensie-inspanningen nog steeds te kampen hebben met aanhoudende tekortkomingen op het gebied van strategische collectieve vermogens, commando- en controlestructuren en duurzame militaire vermogens; wijst er met name op dat de lidstaten prioritaire vermogenstekorten hebben vastgesteld op de volgende gebieden⁶: lucht- en raketverdediging, artilleriesystemen, raketten en munitie, drones en droneafweersystemen, strategische hulpmiddelen, ook met betrekking tot de ruimte en kritieke infrastructuur, militaire mobiliteit, cyberbeveiliging, AI en elektronische oorlogvoering, grondgevechten en maritieme veiligheid; benadrukt dat deze lacunes in grote mate afbreuk doen aan het vermogen van de EU en haar lidstaten om de afschrikking kracht bij te zetten en langdurige grootschalige defensiemaatregelen in stand te houden, gezien de toegenomen kans op hybride of conventionele oorlogsvoering; pleit voor dringende maatregelen om deze kritieke capaciteitstekorten aan te pakken door middel van nauwere samenwerking op het gebied van zowel strategische als industriële aangelegenheden, gecoördineerde planning en gerichte investeringen om de gereedheid op defensiegebied te waarborgen; erkent de inspanningen van de belanghebbenden van de EDTIB om dergelijke uitdagingen aan te pakken;
4. benadrukt dat het opvullen van capaciteitslacunes de ontwikkeling van autonome strategische hulpmiddelen vereist, zonder welke de strijdkrachten van de lidstaten niet doeltreffend gezamenlijke militaire operaties kunnen uitvoeren; beveelt in dit verband aan een veilige en beveiligde gemeenschappelijke architectuur te ontwikkelen voor commando, controle, communicatie, inlichtingen, surveillance, doelverwerving en verkenning, alsook gemeenschappelijke defensiecapaciteit op het gebied van de ruimte, strategisch lucht- en zeetransport, bijtanken in de lucht en chemische, biologische, radiologische en nucleaire risicopreventie; prijst het werk van het EDA, dat een overzicht en analyse van het defensielandschap van de EU biedt en aanbevelingen doet inzake mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van vermogensontwikkeling en -verwerving via de vermogensontwikkelingsprioriteiten en de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie;
5. herinnert eraan dat de NAVO en de EU een complementaire, samenhangende en wederzijds versterkende rol spelen; roept de EU-lidstaten en de NAVO-bondgenoten op om nauwer samen te werken, in overeenstemming met de derde gezamenlijke verklaring van 10 januari 2023 over de samenwerking tussen de EU en de NAVO, teneinde defensiecapaciteiten te ontwikkelen en bestaande lacunes op te vullen; benadrukt dat alle Europese inspanningen op dit gebied in nauwe samenwerking met de NAVO moeten worden geleverd, met als doel de industriële samenwerking en interoperabiliteit te versterken; roept op tot een grotere Europese betrokkenheid bij de bestaande NAVO-structuren voor samenwerking en wijst er ook op dat de samenhang tussen het proces van vermogensontwikkeling van de EU en het plannings- en evaluatieproces van de NAVO moet worden gewaarborgd; roept ertoe op de interoperabiliteit van militair

⁶ Zoals aangegeven op bladzijde 3 van de gezamenlijke mededeling getiteld “Vrede bewaren – routekaart voor defensiegereedheid 2030”.

materieel tussen de EU-lidstaten en de NAVO-bondgenoten te verbeteren, met name door ervoor te zorgen dat de normen en specificaties compatibel zijn;

6. ziet in dat er onmiddellijke defensiebehoeften zijn waaraan moet nog worden voldaan door middel van leveringen of steun uit niet-EU-landen; benadrukt voorts dat de Europese veiligheid nog steeds sterk afhankelijk is van de defensie-industrie van niet-EU-landen; benadrukt dat er in de huidige geopolitieke context en gezien de aan de EU gestelde eis om meer verantwoordelijkheid voor defensie op zich te nemen, een beheerste en geleidelijke overgang nodig is van afhankelijkheid van niet-EU-landen naar strategische autonomie en dat de EDTIB moet worden versterkt; is het eens met de doelstelling om de afhankelijkheid van niet-EU-fabrikanten en -leveranciers, onder meer op het gebied van grondstoffen en zeldzame aardmetalen, waarvoor binnen de EU gelijkwaardige oplossingen bestaan of kunnen worden ontwikkeld, aanzienlijk te verminderen of geleidelijk af te bouwen, voor zover dat mogelijk is, aangezien deze oplossingen van essentieel belang zijn voor de strategische autonomie en de voorzieningszekerheid van de EU; dringt daarom aan op maatregelen om de EDTIB te versterken en het concurrentievermogen ervan te vergroten, onder meer door vol overtuiging te kiezen voor Europese bedrijven bij de inkoop van defensiemateriaal en door te zorgen voor open en concurrerende markten voor EU-bedrijven, grensoverschrijdende industriële samenwerking binnen de EU en met betrouwbare en gelijkgestemde partners, en eerlijke toegang tot overheidsopdrachten voor kmo's;
7. benadrukt dat zonder de totstandbrenging van een echte eengemaakte EU-markt voor defensieproducten en -diensten het risico bestaat dat de stijgende nationale defensie-uitgaven teniet worden gedaan door inefficiënties, wat tot verdere versnippering binnen de EDTIB zal bijdragen; roept de lidstaten op meer gezamenlijke defensieaankopen te doen en de samenwerking op het gebied van de ontwikkeling van defensiecapaciteit te versterken om de interoperabiliteit en uitwisselbaarheid te verbeteren, een efficiënte toewijzing van middelen te waarborgen, de EDTIB te versterken, particuliere investeringen aan te trekken, de versnippering van de EU-defensiemarkt te verminderen en het aantal verschillende defensieproducten dat in de hele Unie in vergelijkbare operationele behoeften voorziet, te verminderen; benadrukt dat aanbestedingen in het kader van vlaggenschipprojecten gezamenlijk door de deelnemende lidstaten moeten worden uitgevoerd en dat vlaggenschipprojecten moeten bijdragen aan de doelstelling om tegen eind 2027 40 % van de aankopen op defensiegebied als gezamenlijke aanbesteding te organiseren;

Ontwikkeling van defensievermogens via vlaggenschipprojecten op prioritaire gebieden

8. neemt kennis van het voorstel van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid om een reeks initiële vlaggenschipinitiatieven voor Europese gereedheid op te zetten, in het kader van “Vrede bewaren — routekaart voor defensiegereedheid 2030”; stelt vast dat de Europese Raad zijn goedkeuring heeft gehecht aan deze routekaart en dat de lidstaten hebben toegezegd om vier initiële vlaggenschipinitiatieven voor Europese gereedheid te ontwikkelen: het Europese initiatief voor droneverdediging, de oostflankwacht, het Europees luchtschild en het Europees ruimteschild; merkt op dat deze voorgestelde vlaggenschipprojecten een zeer breed scala aan defensievermogens bestrijken; wijst er verder op dat deze projecten horizontaal van aard zijn en bijdragen aan de veiligheidsbelangen van de Unie

in breedste zin; dringt er bij de Commissie, de deelnemende lidstaten en het EDA op aan de specifieke doelstellingen, een tijdschema en mijlpalen voor de uitvoering, financieringsvoorstellen, governancemechanismen, de technologische reikwijdte en de verwachte omvang van elk van deze projecten duidelijk vast te stellen; benadrukt de noodzaak van een operationeel concept en duidelijke governance om te bepalen wie wat doet, met name in gevallen met grensoverschrijdende gevolgen, bijvoorbeeld wanneer een vijandige drone van de ene lidstaat naar de andere vliegt; benadrukt dat het ontwerp en de uitvoering van deze projecten breed van opzet moeten zijn, zodat zij zowel conventionele defensiecomponenten als geavanceerde technologieën omvatten, om de operationele duurzaamheid te waarborgen in geval van langdurige conflicten; roept de deelnemende lidstaten op ervoor te zorgen dat de mijlpalen van elk project worden gehaald, de in de routekaart beschreven vermogenscoalities af te ronden en alles in het werk te stellen om de vlaggenschipprojecten zo snel mogelijk van de grond te krijgen, overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad van 23 oktober 2025;

9. verwelkomt de voorgestelde aanpak voor het Europees initiatief voor droneverdediging, dat tot doel heeft een technologisch geavanceerd, meerlagig systeem te ontwikkelen met interoperabele capaciteiten om drones te detecteren, te volgen en te neutraliseren, en met vermogens om gronddoelen te raken door gebruik te maken van dronetechnologie voor precisieaanvallen; is van mening dat de vermogens op het gebied van droneafweer van de lidstaten volledig interoperabel en verbonden moeten zijn om het situationeel bewustzijn op EU-niveau te waarborgen en ervoor te zorgen dat de lidstaten van de EU gezamenlijk kunnen optreden om, samen met de NAVO, kritieke infrastructuur te beveiligen; wijst op de uitdagingen die gepaard gaan met de totstandbrenging van een functioneel droneverdedigingssysteem in het kader van dit initiatief en dringt daarom, als eerste stap, aan op de uitvoering van proefprojecten waarbij een kleiner aantal lidstaten betrokken is, hetgeen vervolgens moet resulteren in een 360-gradenbenadering zodra de systemen voldoende operationeel en doeltreffend zijn om op grotere schaal te kunnen worden ingezet;
10. benadrukt dat bij vlaggenschipprojecten rekening moet worden gehouden met de specifieke vereisten inzake defensie en afschrikking van de oostelijke flank van de EU; is ingenomen met de voorgestelde aanpak voor de oostflankwacht, die bedoeld is om de capaciteit van de aan Rusland grenzende lidstaten op te bouwen om het hoofd te bieden aan een breed scala aan dreigingen en risico's, waaronder hybride dreigingen, het gebruik van de Russische schaduwvloot voor sabotageoperaties en surveillance, en het risico van gewapende agressie; benadrukt dat die aanpak de integratie omvat van de vier elementen grondverdediging, situationeel bewustzijn, luchtafweer en droneafweersystemen, en daarnaast betrekking heeft op de maritieme veiligheid in de Oostzee en de Zwarte Zee; verwelkomt het voorgestelde doel om een alomvattend grensverdedigingsvermogen tot stand te brengen om de veiligheid van de hele Unie te versterken, met systemen voor bewaking op verschillende domeinen, drone- en droneafweervermogens, vermogens voor elektronische oorlogsvoering, systemen voor precisieaanvallen en responsieve operationele coördinatie; dringt erop aan dat er in dit kader ook maatregelen worden genomen om de proactieve weerbaarheid te vergroten, om de capaciteiten op het gebied van de bescherming van infrastructuur en op het gebied van cyberdefensie te versterken, en om regionale interoperabiliteit en volledige operationele paraatheid in tijden van crisis te waarborgen;

11. benadrukt dat vlaggenschipprojecten een unieke kans bieden om het concurrentievermogen, de efficiëntie en de innovatiecapaciteit van de EDTIB te versterken; is van mening dat er een breed overeengekomen definitie moet worden vastgesteld van “vlaggenschipprojecten van gemeenschappelijk belang” als grootschalige, pan-Europese samenwerkingsinitiatieven, met deelname van zoveel mogelijk lidstaten, op het gebied van defensievermogens en industriële ontwikkeling, met inbegrip van strategische hulpmiddelen binnen een gemeenschappelijk kader zoals het EDIP, die het mogelijk maken deze op coherente wijze vast te stellen en uit te voeren binnen het defensie- en industriebeleid van de EU; benadrukt dat het definiëren van vlaggenschipprojecten van cruciaal belang is om een doeltreffende samenwerking tussen de lidstaten te waarborgen, middelen te bundelen om kritieke vermogenslacunes aan te pakken en stappen te zetten naar een echte Europese defensie-unie;
12. onderstreept het strategische belang van het versterken van de EDTIB door middel van samenwerking met Oekraïne, geassocieerde landen in het kader van de samenwerking die is opgezet uit hoofde van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte⁷, gelijkgestemde niet-EU-landen en landen waarmee de EU partnerschappen op het gebied van veiligheid en defensie heeft gesloten; benadrukt in dit verband dat de Oekraïense defensie-industrie belangrijke technologische expertise en knowhow heeft opgedaan op basis van de lessen die zijn getrokken uit de ervaringen van de Oekraïense strijdkrachten op het slagveld, en neemt nota van het voorstel voor een drone-alliantie met Oekraïne; beveelt aan om, teneinde de trage innovatiecycli in de EU aan te pakken, onderzoek en ontwikkeling te koppelen aan productie en te zorgen voor voortdurende technologische ontwikkeling, en de vlaggenschipprojecten zoveel mogelijk open te stellen voor deelname van Oekraïne, geassocieerde landen en landen die een veiligheids- en defensiepartnerschap met de EU hebben gesloten, met volledige inachtneming van de veiligheidsbelangen van de EU en haar lidstaten;

Vaststellen en waarborgen van de juiste opzet en uitvoering van vlaggenschipprojecten

13. benadrukt dat de doelstellingen van de vlaggenschipprojecten moeten worden afgestemd op de overeengekomen defensiedoelstellingen van de EU en moeten aansluiten bij de doelstellingen van de NAVO voor de ontwikkeling van vermogens; benadrukt daarnaast dat zij betrekking moeten hebben op aan defensie gelieerde innovatieve technologische gebieden en moeten bijdragen tot de ontwikkeling van geavanceerde defensievermogens die beantwoorden aan de vereisten van moderne oorlogvoering, zoals de toenemende behoefte aan het onderling verbinden van militaire operaties op verschillende domeinen, troepen en wapens, het waarborgen van cyberdefensie, het ontwikkelen van het verzamelen, opslaan, verwerken en delen van inlichtingen, van onbemande systemen en van op AI gebaseerde instrumenten ter ondersteuning van de besluitvorming, het uitvoeren van diepe en nauwkeurige aanvallen en het bestrijden van droneaanvallen; benadrukt het belang van een ethisch en verantwoord gebruik van AI-systemen, met volledige inachtneming van het internationaal humanitair recht;
14. verzoekt de Commissie en de EU-lidstaten het cyberdomein en digitale technologieën te integreren in de kernprioriteiten van de EU op defensiegebied, teneinde

⁷ PB L 1 van 3.1.1994, blz. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_international/1994/1/oj.

gegevenssoevereiniteit en collectieve paraatheid tegen hybride en cyberdreigingen te waarborgen; benadrukt dat het waarborgen van cyberveiligheid en cyberweerbaarheid in alle vlaggenschipprojecten een horizontale doelstelling moet zijn, waarbij wordt gezorgd voor beveiligde digitale infrastructuur, bescherming van commando- en besturingssystemen en de integriteit van gegevensstromen tussen operationele domeinen, overeenkomstig het cyberdefensiebeleid van de EU en de prioriteiten van het strategisch kompas;

15. wijst op de noodzaak van vlaggenschipprojecten binnen het domein van de ruimte, dat van steeds groter militair belang wordt, omdat daar verschillende veiligheidsgerelateerde activiteiten van afhankelijk zijn, zoals beveiligde communicatie en het verzamelen van inlichtingen; benadrukt bovendien het belang van de integratie van vlaggenschipprojecten met strategische vervoers- en logistieke infrastructuur, zoals grensoverschrijdende militaire mobiliteitscorridors en infrastructuur voor tweërlei gebruik, met name in Oost- en Zuidoost-Europa, die van cruciaal belang zijn voor een snelle inzet en weerbaarheid langs de oostelijke flank;
16. benadrukt dat vlaggenschipprojecten gericht moeten zijn op het bevorderen van nauwere samenwerking en innovatie op het gebied van governancemechanismen op EU-niveau en tussen lidstaten van de EU, door optimale werkwijzen te delen met het oog op een gemeenschappelijke en gecoördineerde strategie voor Europese defensie, rekening houdend met de kennis van Oekraïne over hoe moderne oorlogsvoering in de praktijk functioneert; benadrukt dat de Commissie een duidelijk beleid voor de korte, middellange en lange termijn moet vaststellen met betrekking tot de ontwikkeling van vlaggenschipprojecten, waarbij ervoor wordt gezorgd dat O&O- en innovatie-inspanningen op lange termijn coherent worden gecoördineerd met kortetermijninvesteringen in kritieke defensievermogens, teneinde zowel technologische vooruitgang als onmiddellijke operationele paraatheid te waarborgen; benadrukt daarnaast dat een goed beheer van vlaggenschipprojecten gebaseerd moet zijn op een gedeelde visie en doeltreffende coördinatie tussen de “programma-actoren”, d.w.z. de Commissie, de regeringen, de militaire hoofdkwartieren en de instanties van de EU-lidstaten die verantwoordelijk zijn voor overheidsopdrachten, en bedrijven in de defensie-industrie; is van mening dat vlaggenschipprojecten baat kunnen hebben bij en voort kunnen bouwen op bestaande samenwerking in het kader van PESCO-projecten en EDF-projecten;
17. merkt op dat verschillende Europese defensiebedrijven in de loop der tijd al grote transnationale samenwerkingsprojecten hebben opgezet op verschillende gebieden die verband houden met de veiligheidsdimensie; benadrukt dat deze casestudy's als voorbeeld kunnen dienen voor het ontwerp en het beheer vlaggenschipprojecten; benadrukt dat bij vlaggenschipprojecten, naast hun ontwikkelings- en productiefasen, ook moet worden gezorgd voor de vaststelling van gemeenschappelijke kaders voor de exploitatie, het onderhoud en het levenscyclusbeheer ervan op Unieniveau;
18. neemt kennis van de invoering van EDPGB's als nieuwe instrumenten in het kader van het EDIP; merkt op dat vlaggenschipprojecten ook binnen dat kader kunnen worden ontwikkeld; merkt op dat EDPGB's kunnen worden ontwikkeld binnen het kader van SEAP's; benadrukt dat EDPGB's moeten bijdragen aan de interoperabiliteit en de veerkracht van aanvoerketens en volledig aanvullend moeten blijven op de

vermogensplanning van de NAVO, zoals uiteengezet in de routekaart voor defensiegereedheid 2030;

19. verzoekt de Commissie te streven naar volledige conceptuele en procedurele afstemming tussen de uitvoeringskaders van vlaggenschipprojecten en bestaande instrumenten zoals PESCO, EDF, EDIP en de EDPGB's, zodat deze instrumenten coherent functioneren en elkaar wederzijds versterken binnen de defensiearchitectuur van de EU; verzoekt de Commissie voorts te verduidelijken hoe EDPGB's in de praktijk moeten worden gestructureerd en gecombineerd om een vlaggenschipproject te vormen, met inbegrip van de nodige governance-, volgordebepalings- en coördinatiemechanismen;
20. benadrukt dat moet worden gestreefd naar sterkere synergieën tussen onderzoek, innovatie en industriële ontwikkeling binnen het defensie-ecosysteem van de EU; wijst in dit verband op de bijdrage van relevante belanghebbenden, zoals onderzoeksorganisaties, academische instellingen, innovatiehubs, technologiecentra en test- en certificeringsinstanties uit alle lidstaten; pleit ervoor een zo breed mogelijk scala aan industriële actoren te betrekken bij vlaggenschipprojecten, met name midcaps, kmo's en start-ups, om de verspreiding van innovatie over het gehele spectrum van de EDTIB mogelijk te maken en de Europese voorzieningszekerheid te versterken; dringt aan op de oprichting van een groep op hoog niveau voor de Europese defensie-industrie om te zorgen voor doeltreffende samenwerking, en op een nauwere dialoog met en betrokkenheid van de sector in heel Europa;
21. benadrukt dat het belangrijk is te zorgen voor een evenwichtige geografische deelname aan vlaggenschipprojecten, die gericht moeten zijn op een zo breed mogelijke deelname van de lidstaten, met inbegrip van de lidstaten met opkomende defensie-industrieën; benadrukt dat vlaggenschipprojecten alle deelnemende lidstaten in staat moeten stellen te profiteren van technologische vooruitgang en productiecapaciteiten en moeten bijdragen aan de versterking van de vermogens en veerkracht in de hele Unie; benadrukt ook dat nieuwe lidstaten zich bij deze projecten moeten kunnen aansluiten en dat de deelname van andere lidstaten in de loop van de tijd moet worden aangemoedigd en vergemakkelijkt; dringt aan op flexibele en inclusieve cofinancieringsmechanismen die ervoor zorgen dat alle lidstaten, ongeacht hun economische omvang, op zinvolle wijze kunnen deelnemen aan vlaggenschipprojecten;
22. benadrukt dat het belangrijk is om de regionale dimensie van de industriële defensiestrategie van de EU te versterken en wijst op de potentiële impact van vlaggenschipprojecten in termen van technologische spillovereffecten, economische voordelen, hoogwaardige werkgelegenheid en sociale cohesie in alle regio's van de EU; dringt aan op de betrokkenheid van regionale en lokale overheden en op de mogelijkheid voor regio's in de EU om te profiteren van vlaggenschipprojecten, teneinde gezamenlijke verantwoordelijkheid voor defensiekwesties te bevorderen;
23. benadrukt dat moet worden voorkomen dat militaire technologieën, met name gevoelige opkomende technologieën en kritieke producten voor tweërlei gebruik, vooral op het gebied van de ruimte, kwantumtechnologieën en AI, worden overgebracht naar vijandige landen of systeemrivalen buiten de EU; dringt er bij de lidstaten die deelnemen aan vlaggenschipprojecten op aan de coördinatie te versterken en zich ertoe

te verbinden een gemeenschappelijke aanpak te volgen en een gemeenschappelijke strategie en voorwaarden vast te stellen en overeen te komen voor het verlenen van uitvoervergunningen aan niet-deelnemende landen buiten de EU voor producten die voortkomen uit vlaggenschipprojecten;

24. roept op tot de instelling van een gecoördineerd risicogebaseerd uitvoercontrolemechanisme tussen de lidstaten die deelnemen aan vlaggenschipprojecten dat is afgestemd op de doelstellingen van het strategisch kompas van de EU en in overeenstemming is met nationale vermogens, prerogatieven en internationale verplichtingen van de lidstaten, met inbegrip van die in het kader van de NAVO;

Het beheer van vlaggenschipprojecten en de rol van het Parlement

25. verzoekt de Commissie en de lidstaten verdere voorstellen in te dienen voor vlaggenschipprojecten die gericht zijn op de ontwikkeling van defensiecapaciteiten en die de lidstaten in staat stellen hun nationale inspanningen beter af te stemmen op de overeengekomen defensiedoelstellingen van de EU en in overeenstemming te brengen met de relevante NAVO-doelstellingen voor vermogensontwikkeling; benadrukt dat in projectvoorstellen rekening moet worden gehouden met de specifieke behoeften van de lidstaten die het grootste risico lopen dat conventionele militaire en hybride dreigingen werkelijkheid worden; benadrukt dat het belangrijk is de defensie-industrieën te betrekken bij de vaststelling van de prioriteiten en reikwijdte van toekomstige vlaggenschipprojecten;
26. benadrukt dat de selectie van vlaggenschipprojecten gebaseerd moet zijn op verdiensten en transparante procedures, waarbij een geografisch evenwichtige spreiding wordt gewaarborgd en concentratie van besluiten of industriële voordelen in een beperkt aantal lidstaten wordt voorkomen;
27. beveelt aan dat de Commissie, de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en het EDA een adviserende, ondersteunende en coördinerende rol spelen om de uitvoering van vlaggenschipprojecten te vergemakkelijken; wijst op de cruciale rol van het Militair Comité van de Europese Unie bij het verstrekken van strategisch militair advies en het doen van aanbevelingen aan het Politiek en Veiligheidscomité, met name wat betreft de ontwikkeling, beoordeling en herziening van vermogensdoelstellingen, en dringt er in dit verband op aan dat het Militair Comité formeel wordt opgenomen in het bestuurskader van vlaggenschipprojecten;
28. zet zich ervoor in zijn toezichthoudende, wetgevende en budgettaire rol met betrekking tot de coördinatie, uitvoering en financiering van vlaggenschipprojecten uit te oefenen op basis van regelmatige en uitgebreide informatie en verslagen van de Commissie; wijst op zijn bevoegdheden op het gebied van de begroting en op zijn verantwoordelijkheid met betrekking tot het gebruik van EU-middelen; dringt aan op regelmatige openbare verslaglegging en parlementaire controle om de verantwoordingsplicht te waarborgen en het vertrouwen in vlaggenschipprojecten te bevorderen;

De financiering van vlaggenschipprojecten op lange termijn waarborgen

29. roept op tot toereikende en specifieke financiering in het kader van het volgende meerjarig financieel kader om de langetermijnfinanciering van vlaggenschipprojecten te waarborgen; onderstreept dat er adequate en passende financiering nodig is voor vlaggenschipprojecten die niet ten koste gaat van de middelen voor andere strategische gebieden van de EU-begroting voor defensie; benadrukt dat een deel van de financiering moet worden besteed aan initiatieven op het gebied van opleiding, ontwikkeling van vaardigheden en behoud van talent;
30. benadrukt dat het gezamenlijk ontwikkelen van defensievermogens op Unieniveau aanzienlijke schaalvoordelen kan opleveren, kosten kan verlagen en ervoor kan zorgen dat overheidsmiddelen en belastinggeld op de meest efficiënte en verantwoorde manier worden ingezet;
31. sluit zich aan bij de opmerking van de Europese Rekenkamer over het EDIP-voorstel, namelijk dat de tijd die nodig is om proefprojecten af te ronden waarschijnlijk langer zal zijn dan de in het EDIP voorziene uitvoeringsperiode van twee jaar; benadrukt daarom dat, willen vlaggenschipprojecten in aanmerking komen voor EDIP-financiering, de betrokken lidstaten zich ertoe moeten verbinden deze projecten gedurende hun gehele looptijd te cofinancieren, ver na de eerste periode van twee jaar; benadrukt daarom het belang van langetermijnplanning voor duurzame investeringen en industriële continuïteit om de strategische autonomie van Europa te waarborgen;
32. benadrukt dat de medefinanciering van vlaggenschipprojecten gebaseerd moet zijn op goed beheer en een degelijke begrotingsplanning, op kostenefficiëntie en op transparantie; verzoekt de Commissie en de lidstaten daarom mijlpalen, prestatie-indicatoren, periodieke financiële controles en evaluaties van uitgaven voor de uitvoering van vlaggenschipprojecten vast te stellen;
33. roept de EU-lidstaten ertoe op te overwegen een deel van hun nationale defensiebegrotingen systematisch toe te wijzen aan de ontwikkeling van partnerschapsinitiatieven en de aankoop van defensiematerieel dat in het kader van vlaggenschipprojecten wordt geproduceerd in sectoren waar gezamenlijke inspanningen meerwaarde opleveren, overeenkomstig artikel 4, lid 2, VEU en artikel 346 VWEU;
34. moedigt de lidstaten aan de nationale begrotingsplanning voor defensie af te stemmen op de vermogensdoelstellingen van de NAVO om complementariteit te waarborgen en versnippering van middelen te voorkomen; verzoekt de lidstaten na te gaan hoe een buiten de begroting vallend financieel instrument kan worden ingesteld dat het mogelijk maakt bepaalde delen van de nationale defensiebegrotingen op EU-niveau te bundelen en gemeenschappelijk te maken, teneinde de gehele levenscyclus van vlaggenschipprojecten te dekken;

o

o o

35. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de NAVO, de Parlementaire Vergadering van de NAVO, de EU-agentschappen die bevoegd zijn op het gebied van veiligheid en defensie, en de regeringen en parlementen van de lidstaten.

TOELICHTING

Een nieuwe defensie voor duurzame vrede

De negentiende eeuw was het begin van het staaltijdperk. De opkomst van staal veranderde de wereld en legde de basis voor een tijd van ongebreidelde industriële macht en destructieve oorlogvoering. Toen de Eerste Wereldoorlog uitbrak was staal niet meer slechts een materiaal, maar was het de basis geworden voor moderne conflicten, waarmee zowel het structurele ontwerp van wapens, de logistiek, de defensie als de militaire strategie werden bepaald. Dit revolutionaire materiaal vormde de basis voor een ongekennde industriële revolutie en nieuwe wapensystemen: kanonnen, munitie, marineschepen, pantservoertuigen en vliegtuigen, helmen en infrastructuur, waarbij de nieuwe industriële infrastructuur en de grootschalige productie van materialen werden opgezet die nodig waren om de behoeften van het front te ondersteunen.

Vandaag lijkt het erop dat de oorlogsvoering, die tot heel recent, werd gedomineerd door zware wapens steeds meer in de virtuele wereld plaatsvindt. Nieuwe technologieën maken een nieuw soort strategieën nodig, gericht op het cyberdomein en op AI. Het gaat daarbij niet langer om massale vuurkracht en grootschalige confrontaties, maar steeds meer op miniaturisatie en decentralisatie van systemen, zoals onbemande vliegtuigen, op AI gebaseerde wapens, slimme mijnen en draagbare raketsystemen op het slagveld. Ook de rol van de menselijke factor verandert: er is steeds minder sprake van rechtstreekse menselijke betrokkenheid bij en aanwezigheid aan de frontlinie. Conflicten vormen vandaag een totaal nieuw landschap en brengen volledig nieuwe bedreigingen met zich mee.

Gezien de uitdagingen in verband met de opkomst van nieuwe en veranderende bedreigingen voor de veiligheid van de EU zien de EU en haar lidstaten zich gedwongen over te stappen op een nieuw defensiekader om hun soevereiniteit te verdedigen en autonoom of in partnerschap met hun bondgenoten, met name binnen de NAVO, op te treden en in te spelen op onmiddellijke en toekomstige dreigingen.

Verandering

Na drie decennia die werden gekenmerkt door een trend in de richting van ontwapening in de hele EU, zorgen de veranderingen in de mondiale en regionale veiligheidsomgeving en nieuwe bedreigingen voor de veiligheid van het Europese continent ervoor dat de EU-lidstaten nu meer inspanningen moeten leveren om de militaire vermogens voor hun defensie uit te breiden. Tijdens de NAVO-top van 25 juni 2025 in Den Haag hebben 23 EU- en NAVO-lidstaten toegezegd om tegen 2035 jaarlijks 5 % van hun bruto binnenlands product te investeren in essentiële defensiebehoeften en in defensiegerelateerde en veiligheidsgerelateerde uitgaven.

Keuze

De verwachte stijging van de totale militaire uitgaven van de EU en haar lidstaten moet zich de komende jaren vertalen in enkele honderden miljarden aan investeringen in nieuw defensiematerieel.

Tot nu toe blijft de ontwikkeling en aankoop van defensiematerieel in het kader van Europese samenwerking eerder de uitzondering. De Commissie heeft aangegeven dat 78 % van het defensiematerieel dat EU-lidstaten tussen februari 2022 (het begin van de Russische aanvalsoorlog) en juni 2023 aankochten, afkomstig was van buiten de EU, waarvan 63 % alleen al uit de VS.

Bouwen aan een besluitvormingsarchitectuur

Tegen deze achtergrond heeft de EU in de loop der jaren nieuwe richtingen verkend en nieuwe initiatieven in het leven geroepen om de defensievermogens op collectieve en coöperatieve wijze te versterken en te ontwikkelen. In het kader van de inspanningen van de EU om de EU-lidstaten te helpen samen te werken aan de ontwikkeling van nieuwe vermogens, maakt het concept van projecten van gemeenschappelijk belang voor de Europese defensie al geruime tijd deel uit van het beleid.

Met het mechanisme voor **permanente gestructureerde samenwerking (PESCO)**, dat in 2017 van start is gegaan, zijn tientallen projecten voor gezamenlijke ontwikkeling bevorderd. Voorts wordt met het in maart 2022 aangenomen **strategisch kompas voor veiligheid en defensie** opgeroepen tot de gezamenlijke ontwikkeling van vermogens van de volgende generatie op alle operationele gebieden. Met de **Verklaring van Versailles** hebben de EU-lidstaten zich er in maart 2022 ook toe verbonden industriële initiatieven te bevorderen, onder meer door middel van belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang en industriële allianties. In het document “De keuze van Europa — Politieke beleidslijnen voor de volgende Europese Commissie 2024-2029” somde de voorzitter van de Commissie de taken op die betrekking hebben op het bundelen van middelen om de grootste gemeenschappelijke en grensoverschrijdende bedreigingen te bestrijden met behulp van vlaggenschipprojecten van de Europese defensie-unie. In het **witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030**, dat de Commissie in maart 2025 heeft gepubliceerd, is vastgesteld op welke gebieden de lidstaten dringend hun inspanningen moeten bundelen, waaronder een aantal door de lidstaten te definiëren projecten die zullen profiteren van EU-stimulansen. Het voorstel van de Commissie voor een verordening tot vaststelling van het programma voor de Europese defensie-industrie (EDIP) van maart 2024 biedt het eerste regelgevingskader voor deze projecten. In haar speciaal verslag over dit voorstel heeft de Europese Rekenkamer erop gewezen dat bij de selectie van projecten moet worden gegarandeerd dat er sprake is van financiële steun op lange termijn. Tot slot stelt de Commissie in haar verkennend document van 29 september 2025 over de **routekaart voor defensiegereedheid 2030** voor om een reeks van vier initiële Europese vlaggenschipinitiatieven voor Europese gereedheid te lanceren.

Voor vlaggenschipprojecten van gemeenschappelijk belang voor de Europese defensie zijn strategische richtsnoeren en aanbevelingen nodig met betrekking tot de selectie, de uitvoering, de financiering en het toezicht ervan, teneinde het effect ervan te maximaliseren en tegelijkertijd de cohesie tussen de lidstaten te waarborgen. Het moet gaan om grootschalige, pan-Europese samenwerkingsinitiatieven op het gebied van defensievermogens en industriële ontwikkeling.

Om vermogenslacunes op te vullen, moeten autonome strategische hulpmiddelen worden ontwikkeld om de strijdkrachten van de lidstaten te helpen bij het doeltreffend uitvoeren van gezamenlijke militaire operaties, om zo een veilige en beveiligde gemeenschappelijke

architectuur voor commando, controle, communicatie, inlichtingen, surveillance, doelverwerving en verkenning tot stand te brengen, evenals een gemeenschappelijk afschrikkingsmechanisme om te zorgen voor een maximale verdediging voor een langdurige vrede voor staten en hun burgers.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het verslag te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

16.12.2025

**ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN
CONSUMENTENBESCHERMING**

aan de Commissie veiligheid en defensie

inzake toonaangevende Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang
(2025/2144(INI))

Rapporteur voor advies: Pierfrancesco Maran

AMENDEMENTEN

De Commissie interne markt en consumentenbescherming dient bij de bevoegde Commissie veiligheid en defensie het volgende in:

Amendement 1

Ontwerpresolutie

Visum 2

Ontwerpresolutie

– gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 2, artikel 107, lid 3, punt b), en artikel 346,

Amendement

– gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 2, artikel 107, lid 3, punt b), **artikel 114** en artikel 346,

Amendement 2

Ontwerpresolutie

Visum 13

Ontwerpresolutie

– gezien **het verkennend document** van de Commissie van **29 september 2025** “routekaart voor defensiegereedheid 2030”,

Amendement

– gezien **de gezamenlijke mededeling** van de Commissie **en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 16 oktober 2025 “Vrede bewaren – routekaart voor defensiegereedheid 2030” (JOIN(2025)0027)**,

Amendement 3

Ontwerpresolutie

Visum 19 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

– **gezien het rapport van Enrico Letta van 17 april 2024 getiteld “Much more than a market”, en met name het hoofdstuk “A single market to play big: scale matters” daarvan,**

Amendement 4

Ontwerpresolutie Visum 23 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

– ***gezien de gezamenlijke verklaring over de samenwerking tussen de EU en de NAVO van 10 januari 2023,***

Amendement 5

Ontwerpresolutie Overweging A

Ontwerpresolutie

Amendement

A. overwegende dat de uitdagingen als gevolg van de achteruitgang van de mondiale vrede en veiligheid en de opkomst van nieuwe en veranderende bedreigingen voor de veiligheid van de EU vereisen dat de EU en haar lidstaten hun defensie-investeringen aanzienlijk verhogen om militaire en inlichtingencapaciteiten te ontwikkelen die hen in staat stellen hun soevereiniteit te verdedigen en autonoom of in partnerschap met hun bondgenoten, met name binnen de NAVO, op te treden en op onmiddellijke en toekomstige dreigingen te reageren;

A. overwegende dat de uitdagingen als gevolg van de achteruitgang van de mondiale vrede en veiligheid en de opkomst van nieuwe en veranderende bedreigingen voor de veiligheid van de EU, ***met name sinds het begin van de illegale en niet-uitgelokte aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne,*** vereisen dat de EU en haar lidstaten hun ***gezamenlijke veiligheids- en*** defensie-investeringen ***versnellen en*** aanzienlijk verhogen om militaire en inlichtingencapaciteiten te ontwikkelen die hen in staat stellen ***de Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) te versterken,*** hun soevereiniteit ***en territoriale integriteit*** te verdedigen en ***in realtime*** autonoom of in partnerschap met hun bondgenoten, met name binnen de NAVO, op te treden en op onmiddellijke en toekomstige dreigingen te reageren ***en deze te ontmoedigen;***

Amendement 6

Ontwerpresolutie Overweging B

Ontwerpresolutie

Amendement

B. overwegende dat oorlogsvoering, die van oudsher wordt gedomineerd door conventionele wapens, “van staal naar web” lijkt te evolueren; overwegende dat cybervermogens en netwerkoperaties steeds meer worden geïntegreerd en dat oorlogsstrategieën er vanwege nieuwe technologieën en artificiële intelligentie (AI) anders uit komen te zien, waarbij zij niet langer beperkt zijn tot massavuurkracht en grootschalige confrontaties, maar zich ontwikkelen in de richting van miniaturisering en decentralisatie van systemen, zoals blijkt uit het gebruik van dronezwermen, op AI gebaseerde wapens, slimme mijnen en draagbare raketssystemen op het slagveld; overwegende dat gevechtsvliegtuigen, schepen, gevechtstanks en gepantserde voertuigen kwetsbaarder worden voor precisieaanvallen en daarom meer bescherming behoeven, aangezien zij nog steeds essentieel zijn voor militaire operaties;

B. overwegende dat oorlogsvoering, die van oudsher wordt gedomineerd door conventionele wapens, “van staal naar web” lijkt te evolueren; overwegende dat cybervermogens en netwerkoperaties steeds meer worden geïntegreerd en dat oorlogsstrategieën er vanwege nieuwe technologieën en artificiële intelligentie (AI) anders uit komen te zien, waarbij zij niet langer beperkt zijn tot massavuurkracht en grootschalige confrontaties, maar zich ontwikkelen in de richting van miniaturisering en decentralisatie van systemen, zoals blijkt uit het gebruik van dronezwermen, op AI gebaseerde wapens, slimme mijnen en draagbare raketssystemen op het slagveld; overwegende dat gevechtsvliegtuigen, schepen, gevechtstanks en gepantserde voertuigen kwetsbaarder worden voor precisieaanvallen en daarom meer bescherming behoeven, aangezien zij nog steeds essentieel zijn voor militaire operaties; ***overwegende dat gezien het huidige tempo van de technische ontwikkelingen meer aandacht nodig is voor innovatie; overwegende dat samenwerkingsprojecten op het gebied van doorbraaktechnologieën ertoe kunnen bijdragen dat middelen en knowhow worden gebundeld, waardoor innovatie wordt gestimuleerd; overwegende dat de ontwikkeling van gezamenlijke innovatieve partnerschappen op het gebied van doorbraaktechnologieën de EDTIB aanzienlijk zou versterken;***

Amendement 7

Ontwerpresolutie

Overweging B bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

B bis. overwegende dat schendingen van het luchtruim van EU-lidstaten door Russische drones steeds frequenter

voorkomen en dat dit aanleiding geeft tot ernstige bezorgdheid omtrent veiligheid en beveiliging; overwegende dat deze schendingen aantonen dat er behoefte is aan gecoördineerde, eensgezinde en evenredige EU-maatregelen en dat de eengemaakte markt voor defensie moet worden versterkt, om de burgers en de kritieke infrastructuur van de EU te beschermen;

Amendement 8

Ontwerpresolutie Overweging C bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

C bis. overwegende dat versnippering van de nationale regels voor overheidsopdrachten op defensiegebied, regelgevingsobstakels en beperkte grensoverschrijdende concurrentie nog altijd in de weg staan aan marktintegratie en de totstandbrenging van een goed functionerende Europese markt voor defensiematerieel, die van cruciaal belang is voor de totstandbrenging en ontwikkeling van een eengemaakte markt voor defensie; overwegende dat gecoördineerde inspanningen om de versnippering te verminderen, de interoperabiliteit te verbeteren en sectoroverschrijdende samenwerking en gezamenlijke aanbestedingen te bevorderen, onder meer via Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang, van essentieel belang zijn om een echte eengemaakte markt voor defensie tot stand te brengen en het concurrentievermogen van de EDTIB te versterken; overwegende dat de ontwikkeling van een eengemaakte markt voor defensie en de versterking van de EDTIB belangrijke stappen zijn om het afschrikingsvermogen, de weerbaarheid en de strategische autonomie van de Unie te versterken en een echte Europese

defensie-unie te realiseren;

Amendement 9

Ontwerpresolutie

Overweging C ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

C ter. overwegende dat nauwere samenwerking en een doeltreffende benutting van schaalvoordelen in verband met de Europese defensie-uitgaven jaarlijks een besparing van naar schatting 18 tot 57 miljard EUR^{1a} kunnen opleveren, en het concurrentievermogen, de veerkracht en de strategische autonomie van de EU en haar lidstaten kunnen versterken, waarmee verdere stappen kunnen worden gezet in de richting van een echte Europese defensie-unie;

^{1a} *Europees Parlement: Directoraat-generaal Parlementaire Onderzoeksdiensten, “Improving the quality of European defence spending – Cost of non-Europe report”, 2024.*

Amendement 10

Ontwerpresolutie

Overweging D

Ontwerpresolutie

Amendement

D. overwegende dat het strategisch kompas voor veiligheid en defensie tot doel heeft stimulansen te ontwikkelen voor coöperatieve investeringen van de lidstaten in gezamenlijke projecten en de gezamenlijke aankoop van defensievermogens die binnen de EU op coöperatieve wijze worden ontwikkeld;

D. overwegende dat het strategisch kompas voor veiligheid en defensie tot doel heeft stimulansen te ontwikkelen voor coöperatieve investeringen van de lidstaten in gezamenlijke projecten en de gezamenlijke aankoop van defensievermogens die binnen de EU op coöperatieve wijze worden ontwikkeld; ***overwegende dat samenwerkingsprojecten kostenbesparingen kunnen opleveren en***

kunnen helpen voorkomen dat lidstaten met elkaar concurreren om schaarse industriële hulpbronnen;

Amendement 11

Ontwerpresolutie

Overweging E

Ontwerpresolutie

E. overwegende dat de voorgestelde verordening tot vaststelling van het EDIP voorziet in de uitvoering van Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang (EDPGB); overwegende dat EDPGB bestaan uit industriële samenwerkingsprojecten die erop gericht zijn het concurrentievermogen van de Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) in de hele Unie te versterken en bij te dragen aan de ontwikkeling van de militaire vermogens van de lidstaten die van cruciaal belang zijn voor de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie, waaronder die welke de toegang beveiligt tot alle operationele domeinen, namelijk land, zee, lucht, ruimte en cyberspace;

Amendement

E. overwegende dat de voorgestelde verordening tot vaststelling van het EDIP voorziet in de uitvoering van Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang (EDPGB); overwegende dat EDPGB bestaan uit industriële samenwerkingsprojecten die erop gericht zijn ***de gereedheid van de defensie-industrie en*** het concurrentievermogen van de Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) in de hele Unie te versterken en bij te dragen aan de ontwikkeling van de militaire vermogens van de lidstaten die van cruciaal belang zijn voor de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie, waaronder die welke de toegang beveiligt tot alle operationele domeinen, namelijk land, zee, lucht, ruimte en cyberspace; ***overwegende dat enkele van de meest kritieke vermogenslacunes inherent grensoverschrijdend van aard zijn en alleen kunnen worden aangepakt door middel van een gecoördineerde respons van de defensie-industrie op Unieniveau; overwegende dat EDPGB wederzijdse voordelen moeten opleveren voor alle lidstaten doordat grensoverschrijdende samenwerking wordt bevorderd en positieve overloopeffecten binnen de interne markt worden gerealiseerd, waarmee een positieve bijdrage wordt geleverd aan de cohesie binnen de EDTIB;***

Amendement 12

Ontwerpresolutie

Overweging E bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

E bis. overwegende dat vlaggenschipprojecten een uitgelezen kans bieden om innovatie, interoperabiliteit en concurrentievermogen binnen de Europese defensie-industrie te bevorderen, en een belangrijke stap vormen met het oog op de versterking van de EDTIB; overwegende dat voor de ontwikkeling van dergelijke projecten aanvullende maatregelen genomen moeten worden om een volledig functionele eengemaakte markt voor defensieproducten realiseren, waarmee de belangrijkste belemmeringen binnen de EU kunnen worden aangepakt;

Amendement 13

Ontwerpresolutie

Overweging E ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

E ter. overwegende dat Oekraïne, zoals wordt benadrukt in de routekaart voor defensiegereedheid 2030, de eerste verdedigingslinie van Europa blijft en integraal deel uitmaakt van de Europese defensie- en veiligheidsarchitectuur; overwegende dat de EU en haar lidstaten Oekraïne moeten blijven steunen en de samenwerking met Oekraïne moeten intensiveren; overwegende dat de integratie van de technologische en industriële defensiebasis van Oekraïne in EDPGB's en vlaggenschipprojecten een bepalende factor zal zijn voor de succesvolle ontwikkeling van een eengemaakte markt voor defensie;

Amendement 14

Ontwerpresolutie Paragraaf 1

Ontwerpresolutie

1. **erkent** de aanzienlijke stijging van de defensie-uitgaven van de EU-lidstaten **als** een duidelijke weerspiegeling van hun vastberadenheid om te reageren op de verslechterende veiligheidsomgeving, door de militaire vermogens uit te breiden, de afschrikkende werking te versterken en hun collectieve inzet voor Europese en trans-Atlantische defensie te verhogen; erkent ook dat het versterken van de veiligheid en defensie van Europa niet alleen een verhoging van de nationale defensie-uitgaven vereist, maar ook een alomvattende verschuiving naar meer coördinatie, efficiëntie en integratie in de wijze waarop de lidstaten hun defensiebeleid ontwikkelen, financieren en uitvoeren;

Amendement

1. **wijst op** de aanzienlijke stijging van de defensie-uitgaven van de EU-lidstaten **naar aanleiding van de grootschalige invasie van Oekraïne door Rusland; benadrukt dat dit een belangrijke en duidelijke weerspiegeling vormt** van hun vastberadenheid om, **na tientallen jaren te weinig hebben geïnvesteerd in de Europese defensie**, te reageren op de verslechterende veiligheidsomgeving door de militaire vermogens uit te breiden, de afschrikkende werking te versterken en hun collectieve inzet voor Europese en trans-Atlantische defensie te verhogen; erkent ook dat het versterken van de veiligheid en defensie van Europa niet alleen een verhoging van de nationale defensie-uitgaven vereist, maar ook een alomvattende verschuiving naar meer coördinatie, efficiëntie en integratie in de wijze waarop de lidstaten hun defensiebeleid ontwikkelen, financieren en uitvoeren; **benadrukt dat, als niet wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een echte eengemaakte markt voor defensie en aan het intensiveren van de Europese samenwerking op defensiegebied, het risico bestaat dat de stijgende nationale defensie-uitgaven teniet worden gedaan door inefficiënties, wat tot verdere versnippering binnen de EU zal leiden; wijst erop dat EDPGB's in dit verband kunnen bijdragen tot een verschuiving van een overwegend nationale benadering ten aanzien van veiligheid naar een gedeeld besef van het belang van een collectieve Europese aanpak ten aanzien van veiligheid, waarmee de solidariteit, het vertrouwen en de strategische cohesie tussen de lidstaten zullen toenemen en de versnippering in de EU zal worden aangepakt, wat noodzakelijk is; benadrukt**

dat de ontwikkeling van dergelijke samenwerkingsprojecten een essentiële stap is om de samenwerking op het gebied van defensie-uitgaven te verbeteren, schaalvoordelen te realiseren, dubbel werk te voorkomen, een efficiënte inzet van middelen te waarborgen, de vraag te bundelen, de EDTIB te versterken, een echte interne markt voor defensieproducten en -diensten tot stand te brengen en de weg vrij te maken voor de ontwikkeling van een echte Europese Defensie-Unie;

Amendement 15

Ontwerpresolutie Paragraaf 2

Ontwerpresolutie

2. merkt op dat de EU en haar lidstaten ondanks toegenomen defensie-inspanningen nog steeds te kampen hebben met aanhoudende tekortkomingen op het gebied van strategische collectieve vermogens, commando- en controlestructuren en duurzame militaire vermogens; onderstreept dat deze lacunes in grote mate afbreuk doen aan het vermogen van de EU en **haar** lidstaten om langdurige grootschalige defensiemaatregelen in stand te houden, met name als het gaat om hybride oorlogvoering; pleit voor dringende maatregelen om deze kritieke capaciteitstekorten aan te pakken door middel van nauwere samenwerking, gecoördineerde planning en gerichte investeringen om de gereedheid op defensiegebied te waarborgen;

Amendement

2. merkt op dat de EU en haar lidstaten ondanks toegenomen defensie-inspanningen nog steeds te kampen hebben met aanhoudende tekortkomingen op het gebied van strategische collectieve vermogens, commando- en controlestructuren en duurzame militaire vermogens; onderstreept dat deze lacunes in grote mate afbreuk doen aan het vermogen van de EU en **alle** lidstaten om langdurige grootschalige defensiemaatregelen in stand te houden, met name als het gaat om hybride oorlogvoering; pleit voor dringende maatregelen om deze kritieke capaciteitstekorten aan te pakken door middel van nauwere samenwerking, gecoördineerde planning en gerichte investeringen om de gereedheid op defensiegebied te waarborgen;

Amendement 16

Ontwerpresolutie Paragraaf 2 bis (nieuw)

2 bis. *wijst erop dat de Europese defensiemarkt het potentieel heeft om een krachtige motor voor groei en innovatie te worden, gezien de omvang van de EU-markt, haar vermogen om hoogwaardige werkgelegenheid te scheppen en de positieve overloopeffecten op de bredere economie; benadrukt dat de ontwikkeling van toonaangevende EDPGB's een uitgelezen kans biedt om het concurrentievermogen van Europese bedrijven te versterken, met name door de toegang tot de aanbestedingsmarkt te vergemakkelijken voor kmo's en midcaps die op alle niveaus van de toeleveringsketen actief zijn, en om de efficiëntie en innovatiecapaciteit van de EDTIB te versterken; wijst erop dat de aankoop van Europees materieel moet worden bevorderd door de focus te leggen op binnenlandse leveranciers;*

Amendement 17

Ontwerpresolutie Paragraaf 2 ter (nieuw)

2 ter. *wijst erop dat het belangrijk is nauw samen te werken met de Oekraïense defensie-industrie en deze geleidelijk in de EDTIB te integreren; dringt er bij de lidstaten en hun defensie-industrieën op aan te investeren in en samen te werken met hun Oekraïense tegenhangers teneinde het potentieel van hun productievermogens te benutten om zo efficiënt mogelijk kritieke uitrusting te produceren, onder meer door deel te nemen aan vlaggenschipprojecten; benadrukt dat dit de interne markt voor defensie ten goede zal komen en de Europese defensiesamenwerking zal versterken; herhaalt zijn oproep aan de Commissie en de lidstaten om de bevroren*

***Russische overheidsactiva in te zetten
voor de ondersteuning van Oekraïne en
de versterking van de technologische en
industriële defensiebasis van het land;***

Amendement 18

**Ontwerpresolutie
Paragraaf 3**

Ontwerpresolutie

3. benadrukt dat het opvullen van capaciteitslacunes de ontwikkeling van autonome strategische hulpmiddelen vereist, zonder welke de strijdkrachten van de lidstaten niet doeltreffend gezamenlijke militaire operaties kunnen uitvoeren; beveelt in dit verband aan een veilige en beveiligde gemeenschappelijke architectuur te ontwikkelen voor commando, controle, communicatie, inlichtingen, surveillance, doelverwerving en verkenning, alsook gemeenschappelijke defensiecapaciteit op het gebied van de ruimte, strategisch luchttransport, bijtanken in de lucht en chemische, biologische, radiologische en nucleaire risicopreventie; prijst het werk van het EDA, dat een overzicht en analyse van het defensielandschap van de EU biedt en aanbevelingen doet over mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van vermogensontwikkeling en -verwerving via de vermogensontwikkelingsprioriteiten en de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie;

Amendement

3. benadrukt dat het opvullen van capaciteitslacunes de ontwikkeling van autonome strategische hulpmiddelen vereist, zonder welke de strijdkrachten van de lidstaten niet doeltreffend gezamenlijke militaire operaties kunnen uitvoeren; beveelt in dit verband aan een veilige en beveiligde gemeenschappelijke architectuur te ontwikkelen voor commando, controle, communicatie, inlichtingen, surveillance, doelverwerving en verkenning, alsook gemeenschappelijke defensiecapaciteit op het gebied van de ruimte, strategisch luchttransport, bijtanken in de lucht en chemische, biologische, radiologische en nucleaire risicopreventie; prijst het werk van het EDA, dat een overzicht en analyse van het defensielandschap van de EU biedt en aanbevelingen doet over mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van vermogensontwikkeling en -verwerving via de vermogensontwikkelingsprioriteiten en de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie; ***verzoekt de Commissie en de lidstaten te blijven samenwerken met het EDA en ten volle gebruik te maken van de CARD-evaluatieverslagen, omdat daarin een overzicht wordt gegeven van het defensielandschap in de EU en mogelijkheden in kaart worden gebracht voor samenwerking binnen de eengemaakte markt; verzoekt de lidstaten om structureel actuele gegevens te delen met de Commissie en het Europees Defensieagentschap, zodat kritieke-***

vermogenslacunes systematisch in kaart kunnen worden gebracht en doeltreffende samenwerkingsmaatregelen kunnen worden voorgesteld; verzoekt de Commissie en de lidstaten om de bestaande belemmeringen op de eengemaakte markt die er met name voor zorgen dat urgente vermogenslacunes niet kunnen worden aangepakt, weg te nemen;

Amendement 19

Ontwerpresolutie Paragraaf 4

Ontwerpresolutie

4. ziet in dat er onmiddellijke defensiebehoeften zijn waaraan kan worden voldaan door middel van leveringen of steun uit niet-EU-landen; benadrukt voorts dat de Europese veiligheid nog steeds sterk afhankelijk is van de defensie-industrie van niet-EU-landen; benadrukt dat er in de huidige geopolitieke context en gezien de aan de EU gestelde eis om meer verantwoordelijkheid voor defensie op zich te nemen, een beheerste overgang nodig is van afhankelijkheid van niet-EU-landen naar strategische autonomie en de EDTIB moet worden versterkt;

Amendement

4. ziet in dat er onmiddellijke defensiebehoeften zijn waaraan kan worden voldaan door middel van leveringen of steun uit niet-EU-landen; benadrukt voorts dat de Europese veiligheid nog steeds sterk afhankelijk is van de defensie-industrie van niet-EU-landen; benadrukt dat er in de huidige geopolitieke context en gezien de aan de EU gestelde eis om meer verantwoordelijkheid voor defensie op zich te nemen, een beheerste **en geleidelijke** overgang nodig is van afhankelijkheid van niet-EU-landen naar strategische autonomie en de EDTIB moet worden versterkt; **is ingenomen met de verschuiving, zoals benadrukt in de voorgestelde EDIP-verordening, naar meer uitgaven voor EU-vermogens en versterking van de strategische autonomie van de EU, waarmee het mondiale concurrentievermogen van de EDTIP binnen een goed functionerende interne markt wordt versterkt; benadrukt echter dat de voorwaarden moeten worden gecreëerd voor de ontwikkeling van de defensie-industrie op de gehele EU-markt;**

Amendement 20

Ontwerpresolutie Paragraaf 4 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

4 bis. *wijst erop dat het gebrek aan standaardisatie nog steeds een belangrijk obstakel vormt voor de Europese defensiegereedheid; verzoekt de Commissie en de lidstaten om een grotere interoperabiliteit met de NAVO te bevorderen en ervoor te zorgen dat producten die in het kader van vlaggenschipprojecten worden ontwikkeld, in overeenstemming zijn met de relevante NAVO-standaardisatieovereenkomsten (STANAG's);*

Amendement 21

Ontwerpresolutie Paragraaf 5

Ontwerpresolutie

Amendement

5. stelt vast dat de Europese Raad zijn goedkeuring heeft gehecht aan **de routekaart voor defensiegereedheid 2030**, en dat de lidstaten hebben toegezegd om vier initiële vlaggenschipinitiatieven voor Europese gereedheid te ontwikkelen – het Europese initiatief voor droneverdediging, de oostflankwacht, het Europees luchtschild en het Europees ruimteschild; merkt op dat deze voorgestelde vlaggenschipprojecten een zeer breed scala aan defensievermogens bestrijken; dringt er daarom bij de Commissie, de lidstaten en het EDA op aan de specifieke doelstellingen en het tijdschema voor de uitvoering, de technologische reikwijdte en de verwachte omvang van elk van deze projecten duidelijk vast te stellen;

5. stelt vast dat de Europese Raad zijn goedkeuring heeft gehecht aan **de gezamenlijke mededeling “Vrede bewaren – routekaart voor defensiegereedheid 2030”** en dat de lidstaten hebben toegezegd om vier initiële vlaggenschipinitiatieven voor Europese gereedheid te ontwikkelen – het Europese initiatief voor droneverdediging, de oostflankwacht, het Europees luchtschild en het Europees ruimteschild; **verzoekt de Commissie om in nauwe samenwerking met de lidstaten en het EDA zo snel mogelijk voorstellen in te dienen voor de uitvoering van de eerste Europese vlaggenschipprojecten op defensiegebied, overeenkomstig de in de gezamenlijke mededeling vastgestelde termijnen en prioriteiten;** merkt op dat deze voorgestelde vlaggenschipprojecten een zeer breed scala aan

defensievermogens bestrijken; dringt er daarom bij de Commissie, de lidstaten en het EDA op aan de specifieke doelstellingen en het tijdschema voor de uitvoering, de technologische reikwijdte en de verwachte omvang van elk van deze projecten duidelijk vast te stellen; ***wijst erop dat het met het oog op een tijdige voltooiing van deze belangrijke projecten belangrijk is dat de bestaande belemmeringen voor de interne markt voor defensieproducten worden weggenomen, zoals ook werd benadrukt in het voorstel van de Commissie om de regels inzake de overdracht van defensieproducten binnen de EU en de regels inzake aanbestedingen op het gebied van defensie te stroomlijnen en te vereenvoudigen (COM(2025)0823); wijst erop dat het Europese initiatief voor droneverdediging moet worden gekoppeld aan de voorgestelde drone-alliantie met Oekraïne en dat bij de EU-droneafweersystemen gebruik moet worden gemaakt van de operationele ervaring die in Oekraïne is opgedaan en moet worden voortgebouwd op de lessen die in Oekraïne zijn geleerd; wijst erop dat het belangrijk is dat wordt gewerkt aan de ontwikkeling van het initiatief voor een oostflankwacht als vlaggenschipproject ter versterking van de bescherming en weerbaarheid van de EU;***

Amendement 22

Ontwerpresolutie Paragraaf 6

Ontwerpresolutie

6. is zich ervan bewust dat er een breed overeengekomen definitie moet worden vastgesteld van “vlaggenschipprojecten” als grootschalige, pan-Europese samenwerkingsinitiatieven op het gebied van defensievermogens en industriële ontwikkeling, met inbegrip van

Amendement

6. is zich ervan bewust dat er een breed overeengekomen definitie moet worden vastgesteld van “vlaggenschipprojecten” als grootschalige, pan-Europese samenwerkingsinitiatieven op het gebied van defensievermogens, ***digitale defensie-infrastructuur*** en

strategische hulpmiddelen binnen een gemeenschappelijk kader zoals het EDIP, die het mogelijk maken deze op coherente wijze vast te stellen en uit te voeren binnen het defensie- en industriebeleid van de EU; onderstreept dat het definiëren van vlaggenschipprojecten van cruciaal belang is om een doeltreffende samenwerking tussen de lidstaten te waarborgen, middelen te bundelen om kritieke vermogenslacunes aan te pakken en te evolueren naar een echte Europese defensie-unie;

industriële ontwikkeling, met inbegrip van strategische hulpmiddelen binnen een gemeenschappelijk kader zoals het EDIP, die het mogelijk maken deze op coherente wijze vast te stellen en uit te voeren binnen het defensie- en industriebeleid van de EU; onderstreept dat het definiëren van vlaggenschipprojecten van cruciaal belang is om een doeltreffende samenwerking tussen de lidstaten te waarborgen, middelen te bundelen om kritieke vermogenslacunes aan te pakken en te evolueren naar een echte Europese defensie-unie; ***benadrukt dat vlaggenschipprojecten en de EDPGB's, zoals gedefinieerd in het EDIP, volledig op elkaar afgestemd en onderling samenhangend moeten zijn, om ervoor te zorgen dat deze projecten optimaal worden ingezet, om de industrie voorspelbaarheid en duidelijkheid te bieden, en om ervoor te zorgen dat dergelijke projecten op Unieniveau meer prioriteit krijgen; is van mening dat bij vlaggenschipprojecten entiteiten uit zoveel mogelijk, en ten minste vier, lidstaten betrokken moeten zijn en dat Oekraïne volwaardig aan dergelijke projecten moet kunnen deelnemen; wijst erop dat vlaggenschipprojecten, onder bepaalde voorwaarden en mits de veiligheids- en defensiebelangen van de EU en haar lidstaten volledig worden geëerbiedigd, ook kunnen worden opengesteld voor niet-EU-landen waarmee de Unie veiligheids- en defensiepartnerschappen heeft gesloten, op voorwaarde dat de EU-lidstaten de volledige operationele controle over deze projecten behouden;***

Amendement 23

Ontwerpresolutie Paragraaf 6 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

6 bis. wijst erop dat EDPGB's een belangrijk instrument zijn om kritieke vermogenslacunes en -tekorten aan te pakken die niet op nationaal niveau alleen kunnen worden aangepakt; benadrukt dat het gezamenlijk ontwikkelen van dergelijke vermogens op Unieniveau aanzienlijke schaalvoordelen kan opleveren, dubbel werk kan helpen voorkomen en ervoor kan zorgen dat overheidsmiddelen en belastinggeld op de meest efficiënte en verantwoorde manier worden ingezet; benadrukt dat, gezien het feit dat er aanzienlijke bedragen nodig zijn om de doelstellingen van de Unie voor defensiegereedheid uiterlijk in 2030 te realiseren, de middelen strategisch moeten worden ingezet voor projecten met een zo groot mogelijke Europese meerwaarde die bijdragen aan de ontwikkeling van gemeenschappelijke afschrikkingsmechanismen;

Amendement 24

Ontwerpresolutie Paragraaf 7

Ontwerpresolutie

7. benadrukt dat de doelstellingen van vlaggenschipprojecten moeten worden afgestemd op die van de overeengekomen EU-defensiedoelstellingen; benadrukt ook dat zij **betrekking** moeten **hebben** op innovatieve technologische gebieden voor defensie en moeten bijdragen tot de ontwikkeling van geavanceerde defensievermogens die beantwoorden aan de vereisten van moderne oorlogvoering, zoals de toenemende behoefte aan het onderling verbinden van militaire operaties, troepen en wapens, het waarborgen van cyberdefensie, het ontwikkelen van het verzamelen, opslaan, verwerken en delen van inlichtingen en van instrumenten ter ondersteuning van de besluitvorming, het uitvoeren van diepe en

Amendement

7. benadrukt dat de doelstellingen van vlaggenschipprojecten moeten worden afgestemd op die van de overeengekomen EU-defensiedoelstellingen; benadrukt ook dat zij **gericht** moeten **zijn op het aanpakken van de bestaande kritieke vermogenslacunes en** op innovatieve technologische gebieden voor defensie, en moeten bijdragen tot de ontwikkeling van **gemeenschappelijke uitrusting, waarbij vermogens gezamenlijk worden ontwikkeld en onderhouden; is van mening dat bij deze projecten de focus moet liggen op** geavanceerde defensievermogens die beantwoorden aan de vereisten van moderne oorlogvoering, zoals de toenemende behoefte aan het onderling verbinden van militaire

nauwkeurige aanvallen en het bestrijden van droneaanvallen;

operaties, troepen en wapens, het waarborgen van cyberdefensie, het ontwikkelen van het verzamelen, opslaan, verwerken en delen van inlichtingen en van instrumenten ter ondersteuning van de besluitvorming, het uitvoeren van diepe en nauwkeurige aanvallen en het bestrijden van droneaanvallen; ***benadrukt dat bij deze doelstellingen de focus moet liggen op het verbeteren van de interoperabiliteit en meer standaardisatie van defensieproducten;***

Amendement 25

Ontwerpresolutie Paragraaf 8

Ontwerpresolutie

8. onderstreept dat vlaggenschipprojecten gericht moeten zijn op het bevorderen van nauwere samenwerking en innovatie op het gebied van governancemechanismen op EU-niveau, door optimale werkwijzen te delen met het oog op een gemeenschappelijke en gecoördineerde strategie voor Europese defensie; benadrukt ook dat een goed beheer van vlaggenschipprojecten gebaseerd moet zijn op een gedeelde visie en doeltreffende coördinatie tussen de “programma-actoren”, d.w.z. de regeringen, de militaire hoofdkwartieren en de instanties van de EU-lidstaten die verantwoordelijk zijn voor overheidsopdrachten, en bedrijven in de defensie-industrie; is van mening dat vlaggenschipprojecten baat kunnen hebben bij en voort kunnen bouwen op bestaande samenwerking in het kader van PESCO-projecten en EOF-projecten;

Amendement

8. onderstreept dat vlaggenschipprojecten gericht moeten zijn op het bevorderen van nauwere samenwerking en innovatie op het gebied van governancemechanismen op EU-niveau, door optimale werkwijzen te delen met het oog op een gemeenschappelijke en gecoördineerde strategie voor Europese defensie; benadrukt ook dat een goed beheer van vlaggenschipprojecten gebaseerd moet zijn op een gedeelde visie en doeltreffende coördinatie tussen de “programma-actoren”, d.w.z. de regeringen, de militaire hoofdkwartieren en de instanties van de EU-lidstaten die verantwoordelijk zijn voor overheidsopdrachten, en bedrijven in de defensie-industrie; is van mening dat vlaggenschipprojecten baat kunnen hebben bij en voort kunnen bouwen op bestaande samenwerking in het kader van PESCO-projecten en EOF-projecten; ***is van mening dat vlaggenschipprojecten kunnen helpen regionale defensie-industrieclusters tot stand te brengen of bestaande clusters nieuw leven in te blazen, doordat daarmee lokale industriële capaciteiten kunnen worden versterkt, technologieoverdracht,***

synergieën en industriële opschaling kunnen worden bevorderd en kritieke toeleveringsketens kunnen worden versterkt, waar alle lidstaten baat bij kunnen hebben;

Amendement 26

Ontwerpresolutie Paragraaf 9

Ontwerpresolutie

9. *neemt kennis van* de oprichting van het EDPGB als een nieuw instrument in het kader van het EDIP; *erkent* dat *vlaggenschipprojecten* binnen *dat* kader kunnen worden ontwikkeld;

Amendement

9. *is ingenomen met* de oprichting van het EDPGB als een nieuw instrument in het kader van het EDIP; *benadrukt* dat binnen *dit* kader *vlaggenschipprojecten* kunnen worden ontwikkeld, *waarmee de samenhang van het defensiebeleid van de EU wordt vergroot; wijst erop dat in aansluiting op de ontwikkelings- en productiefase van de vlaggenschipprojecten ook gemeenschappelijke kaders op EU-niveau moeten worden vastgesteld voor de exploitatie ervan en voor het doorvoeren van aanpassingen aan de projecten naar aanleiding van actuele ontwikkelingen; merkt op dat het EDIP-kader een drempel bevat die inhoudt dat de deelnemende entiteiten afkomstig moeten zijn uit ten minste vier lidstaten of geassocieerde landen, zoals Oekraïne; benadrukt dat bij dergelijke projecten een brede participatie mogelijk moet zijn en dat de projecten de innovatie en interoperabiliteit moeten bevorderen; verzoekt de Commissie mechanismen te onderzoeken en voor te stellen om landen die in aanmerking komen voor deelname aan de projecten en die niet aan de initiële productiefase hebben deelgenomen, in de operationele en onderhoudsfase aan dergelijke projecten te laten deelnemen;*

Amendement 27

Ontwerpresolutie Paragraaf 10

Ontwerpresolutie

10. pleit ervoor een zo breed mogelijk scala aan industriële actoren te betrekken bij vlaggenschipprojecten, waaronder midcaps en kleine en middelgrote ondernemingen, om de verspreiding van innovatie over het gehele spectrum van de EDTIB mogelijk te maken;

Amendement

10. pleit ervoor een zo breed mogelijk scala aan industriële actoren te betrekken bij vlaggenschipprojecten, waaronder midcaps en kleine en middelgrote ondernemingen, om de verspreiding van innovatie over het gehele spectrum van de EDTIB mogelijk te maken ***en hen in staat te stellen om op te schalen; pleit voorts voor deelname van andere relevante belanghebbenden aan dergelijke projecten, zoals onderzoeksorganisaties, academische instellingen, innovatiehubs en technologiecentra, alsook test- en certificeringsinstanties, om sterkere synergieën tussen onderzoek, innovatie en industriële ontwikkeling binnen het Europese defensie-ecosysteem te bevorderen; dringt daarnaast aan op de oprichting van een groep op hoog niveau voor de Europese defensie-industrie om te zorgen voor doeltreffende samenwerking en een nauwere dialoog met en betrokkenheid van de industrie; wijst erop dat een eerlijk geografisch evenwicht moet worden gewaarborgd, in die zin dat industrieën uit uiteenlopende regio's kunnen deelnemen aan en profiteren van de vlaggenschipprojecten, zodat een volledig functionerende eengemaakte markt voor defensie tot stand kan worden gebracht waar entiteiten uit alle lidstaten kunnen bijdragen aan en profiteren van deze initiatieven;***

Amendement 28

Ontwerpresolutie Paragraaf 11

Ontwerpresolutie

11. benadrukt dat moet worden voorkomen dat militaire technologieën,

Amendement

11. benadrukt dat moet worden voorkomen dat militaire technologieën,

met name gevoelige opkomende technologieën en kritieke producten voor tweeërlei gebruik, vooral op het gebied van de ruimte, kwantumtechnologieën en AI, worden **overgebracht naar zorgwekkende bestemmingen** buiten de EU; dringt er bij de lidstaten die deelnemen aan vlaggenschipprojecten op aan zich ertoe te verbinden een gemeenschappelijke aanpak te volgen en een gemeenschappelijke strategie vast te stellen en overeen te komen voor het verlenen van uitvoervergunningen voor producten die voortkomen uit vlaggenschipprojecten;

met name gevoelige opkomende technologieën en kritieke producten voor tweeërlei gebruik, vooral op het gebied van de ruimte, kwantumtechnologieën en AI, **terechtkomen in problematische bestemmingen buiten de EU of in derde landen die de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie en haar lidstaten ondergraven of het beginsel van goede nabuurschapsbetrekkingen niet eerbiedigen, waardoor de eengemaakte markt wordt geschaad; benadrukt dat er geen onderdelen betrokken mogen worden van niet-geassocieerde derde landen die de veiligheids- en defensiebelangen van de EU en haar lidstaten ondergraven; wijst erop dat vlaggenschipprojecten er ook toe moeten bijdragen dat de Unie op kritieke gebieden minder afhankelijk wordt van externe leveranciers van buiten de EU, zodat de strategische autonomie van de EU wordt versterkt**; dringt er bij de lidstaten die deelnemen aan vlaggenschipprojecten op aan zich ertoe te verbinden een gemeenschappelijke aanpak te volgen, **te werken aan de ontwikkeling van het productievermogen binnen de interne markt**, en een gemeenschappelijke strategie vast te stellen en overeen te komen voor het verlenen van uitvoervergunningen voor producten die voortkomen uit vlaggenschipprojecten;

Amendement 29

Ontwerpresolutie Paragraaf 11 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

11 bis. herinnert eraan dat de AI-verordening^{1a} niet van toepassing is op AI-systemen die uitsluitend voor militaire, defensie- of nationale veiligheidsdoeleinden worden gebruikt; benadrukt dat het gebruik van AI in het kader van oorlogvoering ethische

bezwaren oproept, bijvoorbeeld in verband met de verantwoordingsplicht, de naleving van het internationaal humanitair recht en het risico van escalatie van conflicten omdat er minder menselijk toezicht wordt uitgeoefend; is daarom van mening dat er ethische richtsnoeren voor het gebruik van AI op het gebied van defensie moeten worden opgesteld;

^{1a} Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie) (PB L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>).

Amendement 30

Ontwerpresolutie Paragraaf 11 ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

11 ter. is van mening dat vlaggenschipprojecten de hoeksteen van de Europese defensiesamenwerking kunnen gaan vormen; dringt erop aan dat er een sterke en transparante governance- en coördinatiestructuur voor dergelijke vlaggenschipprojecten wordt ontwikkeld, zodat er een einde komt aan de huidige versnippering en gewaarborgd wordt dat er vlaggenschipprojecten worden ontwikkeld en operationeel worden; is van mening dat, in lijn met de bepalingen van de Verdragen, bij de totstandkoming van een dergelijke structuur onder meer de

Commissie, de lidstaten, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, het EDA en het Europees Parlement een rol dienen te spelen;

Amendement 31

Ontwerpresolutie Paragraaf 11 quater (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

11 quater. is van mening dat voor vlaggenschipprojecten, gezien hun belang voor het heden en de toekomst van de Europese defensie, een hoge drempel moet gelden met betrekking tot het aantal deelnemende lidstaten, om de samenwerking op het gebied van defensietechnologie en -industrie binnen de EU te versterken; is daarom van mening dat bij vlaggenschipprojecten entiteiten uit zoveel mogelijk, en ten minste vier, lidstaten betrokken moeten zijn en dat Oekraïne volwaardig aan dergelijke projecten moet kunnen deelnemen; wijst erop dat vlaggenschipprojecten, onder bepaalde voorwaarden en mits de veiligheids- en defensiebelangen van de EU en haar lidstaten volledig worden geëerbiedigd, ook kunnen worden opengesteld voor niet-EU-landen waarmee de Unie veiligheids- en defensiepartnerschappen heeft gesloten, op voorwaarde dat de EU-lidstaten de volledige operationele controle over deze projecten behouden;

Amendement 32

Ontwerpresolutie Paragraaf 12

Ontwerpresolutie

Amendement

12. verzoekt de Commissie en de lidstaten verdere voorstellen in te dienen voor vlaggenschipprojecten die gericht zijn op de ontwikkeling van defensievermogens en de lidstaten in staat stellen hun nationale inspanningen beter af te stemmen op de overeengekomen defensiedoelstellingen van de EU;

12. verzoekt de Commissie en de lidstaten **om, samen met het EDA**, verdere voorstellen **uit te werken en** in te dienen voor vlaggenschipprojecten die gericht zijn op de ontwikkeling van defensievermogens en de lidstaten in staat stellen hun nationale inspanningen beter af te stemmen op de overeengekomen defensiedoelstellingen van de EU;

Amendement 33

Ontwerpresolutie Paragraaf 13

Ontwerpresolutie

13. beveelt aan dat de **Commissie**, de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en het EDA een ondersteunende rol spelen **om** de uitvoering van vlaggenschipprojecten **te vergemakkelijken**;

Amendement

13. beveelt aan dat de **vicevoorzitter van de Commissie**/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en het EDA een ondersteunende rol spelen **bij de omschrijving, vaststelling, selectie en** uitvoering van vlaggenschipprojecten;

Amendement 34

Ontwerpresolutie Paragraaf 13 a (new)

Ontwerpresolutie

Amendement

13 bis. benadrukt dat Oekraïne van cruciaal belang is voor de inspanningen van Europa op het gebied van defensiearchitectuur en -gereedheid; is daarom van mening dat het belangrijk is om samenwerking op het gebied van defensie en industrie te ontwikkelen met Oekraïne en andere niet-EU-landen waarmee de Unie veiligheids- en defensiepartnerschappen heeft gesloten;

Amendement 35

Ontwerpresolutie

Paragraaf 14

Ontwerpresolutie

14. verbindt zich ertoe zijn toezichthoudende, wetgevende en budgettaire rol met betrekking tot de selectie, uitvoering en financiering van vlaggenschipprojecten uit te oefenen op basis van regelmatige en uitgebreide informatie en verslagen van de Commissie;

Amendement

14. **wijst erop dat het Parlement een sleutelrol speelt bij het waarborgen van democratische controle en democratisch toezicht op vlaggenschipprojecten;** verbindt zich ertoe zijn toezichthoudende, wetgevende en budgettaire rol met betrekking tot de selectie, uitvoering en financiering van vlaggenschipprojecten uit te oefenen op basis van regelmatige en uitgebreide informatie en verslagen, **waaronder jaarverslagen,** van de Commissie;

Amendement 36

Ontwerpresolutie Paragraaf 15

Ontwerpresolutie

15. verzoekt de Commissie na te gaan hoe in het volgende meerjarig financieel kader **een specifiek fonds** kan worden **opgericht** om de langetermijnfinanciering van vlaggenschipprojecten te waarborgen; onderstreept dat er adequate en passende financiering nodig is voor vlaggenschipprojecten die niet ten koste gaat van de middelen voor andere strategische gebieden van de EU-begroting **voor** defensie;

Amendement

15. verzoekt de Commissie na te gaan hoe in het volgende meerjarig financieel kader, **bijvoorbeeld binnen het voorgestelde Europees Fonds voor concurrentievermogen, meer en gerichtere financiering beschikbaar** kan worden **gesteld** om de langetermijnfinanciering van vlaggenschipprojecten te waarborgen; onderstreept dat er adequate en passende financiering nodig is voor vlaggenschipprojecten die niet ten koste gaat van de middelen voor andere strategische gebieden van de EU-begroting, **waaronder de middelen die al aan defensie worden besteed; verzoekt de Commissie te onderzoeken of EU-financiering ook kan worden gebruikt voor de exploitatie, het onderhoud en het levenscyclusbeheer van vermogens die in het kader van EDPGB's zijn ontwikkeld, om de efficiëntie, interoperabiliteit en de Europese meerwaarde van deze projecten te maximaliseren;**

Amendement 37

Ontwerpresolutie Paragraaf 16

Ontwerpresolutie

16. sluit zich aan bij de opmerking van de Europese Rekenkamer over het EDIP-voorstel, namelijk dat de tijd die nodig is om proefprojecten af te ronden waarschijnlijk langer zal zijn dan de in het EDIP voorziene uitvoeringsperiode van twee jaar; benadrukt daarom dat, willen vlaggenschipprojecten in aanmerking komen voor EDIP-financiering, de betrokken lidstaten zich ertoe moeten verbinden deze projecten gedurende hun gehele looptijd te cofinancieren, ver na de eerste periode van twee jaar;

Amendement

16. sluit zich aan bij de opmerking van de Europese Rekenkamer over het EDIP-voorstel, namelijk dat de tijd die nodig is om proefprojecten af te ronden waarschijnlijk langer zal zijn dan de in het EDIP voorziene uitvoeringsperiode van twee jaar; benadrukt daarom dat, willen vlaggenschipprojecten in aanmerking komen voor EDIP-financiering, de betrokken lidstaten zich ertoe moeten verbinden deze projecten gedurende hun gehele looptijd te cofinancieren, ver na de eerste periode van twee jaar; ***verzoekt de Commissie en de lidstaten om na te gaan of het mogelijk is de financiering van projecten die in het kader van het EDIP zijn gestart, voort te zetten binnen het volgende meerjarig financieel kader;***

Amendement 38

Ontwerpresolutie Paragraaf 17

Ontwerpresolutie

17. verzoekt de EU-lidstaten ***te overwegen*** een deel van hun nationale defensiebegrotingen systematisch toe te wijzen voor de ontwikkeling van partnerschapsinitiatieven en de aankoop van defensiematerieel dat in het kader van vlaggenschipprojecten wordt geproduceerd;

Amendement

17. verzoekt de EU-lidstaten ***om de onderlinge samenwerking te intensiveren en*** een deel van hun nationale defensiebegrotingen systematisch toe te wijzen voor de ontwikkeling van partnerschapsinitiatieven en de aankoop van defensiematerieel dat in het kader van vlaggenschipprojecten wordt geproduceerd; ***spoort de lidstaten aan om, voordat het volgende meerjarig financieel kader in werking treedt, een deel van hun toewijzing in het kader van het reeds goedgekeurde financieringsinstrument***

***“Optreden voor de veiligheid van Europa”
(SAFE) te gebruiken voor de ontwikkeling
van vlaggenschipprojecten;***

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur voor advies in het advies input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het ontwerpadvies tot op het moment van goedkeuring ervan in de commissie door hem is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

1. Belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister vallen
European Defence Agency
Permanent Representation of Italy to the European Union
Leonardo S.p.A. - 02550382403-01
FINCANTIERI SpA - 095079912436-63
European Commission - Directorate-General for Defence Industry and Space (DG DEFIS)
2. Vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades
n.v.t.

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur voor advies.

De rapporteur verklaart dat aan natuurlijke personen die met hun naam en/of functie in de lijst worden vermeld privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>) is verstrekt, waarin de voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de rechten in verband met die verwerking worden toegelicht.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI:http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	4.12.2025
Uitslag eindstemming	+:30 -:5 0:6
Bij de eindstemming aanwezige leden	Pablo Arias Echeverría, Jeannette Baljeu, Laura Ballarín Cereza, Katarina Barley, Arno Bausemer, Anna Cavazzini, Stefano Cavedagna, Henrik Dahl, Adnan Dibrani, Regina Doherty, Klara Dostalova, Michał Dworczyk, Kamila Gasiuk-Pihowicz, Hanna Gedin, Elisabeth Grossmann, Maria Guzenina, Svenja Hahn, Pierre Jovet, Arba Kokalari, Nikola Minchev, Piotr Müller, Gheorghe Piperea, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Kim Van Sparrentak, Marion Walsmann
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	José Cepeda, Veronika Cifrová Ostrihoňová, Salvatore De Meo, François Kalfon, Idoia Mendia, Aura Salla, Paulius Saudargas, Joanna Scheuring-Wielgus, Susana Solís Pérez, Ivaylo Valchev, Mariateresa Vivaldini
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Valérie Deloge, Niels Geuking, Milan Mazurek

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

30	+
PPE	Arias Echeverría Pablo, Dahl Henrik, De Meo Salvatore, Doherty Regina, Gasiuk-Pihowicz Kamila, Geuking Niels, Kokalari Arba, Salla Aura, Saudargas Paulius, Schwab Andreas, Sokol Tomislav, Solís Pérez Susana, Walsmann Marion
Renew	Baljeu Jeannette, Cifrová Ostrihonová Veronika, Hahn Svenja, Minchev Nikola
S&D	Ballarín Cereza Laura, Barley Katarina, Cepeda José, Dibrani Adnan, Grossmann Elisabeth, Guzenina Maria, Jouvét Pierre, Kalfon François, Mendia Idoia, Schaldemose Christel, Scheuring-Wielgus Joanna
Verts/ALE	Cavazzini Anna, Van Sparrentak Kim

5	-
ESN	Bausemer Arno, Mazurek Milan
PfE	Deloge Valérie, Dostalova Klara
The Left	Gedin Hanna

6	0
ECR	Cavedagna Stefano, Dworczyk Michal, Müller Piotr, Piperea Gheorghe, Valchev Ivaylo, Vivaldini Mariateresa

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	27.1.2026	
Uitslag eindstemming	+: 30	
	–: 3	
	0: 4	

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

30	+
ECR	Alberico Gambino, Reinis Pozņaks, Alexandr Vondra
PPE	Wouter Beke, Salvatore De Meo, Christophe Gomart, Niels Flemming Hansen, Andrey Kovatchev, Vangelis Meimarakis, Nicolás Pascual de la Parte, Hélder Sousa Silva, Michał Szczerba, Riho Terras, Pekka Toveri
PfE	Pierre-Romain Thionnet
Renew	Petras Auštrevičius, Engin Eroglu, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Lucia Yar
S&D	Lucia Annunziata, Francisco Assis, Tobias Cremer, Elio Di Rupo, Javi López, Costas Mavrides, Sven Mikser
The Left	Merja Kyllönen
Verts/ALE	Hannah Neumann, Mārtiņš Staķis, Reinier van Lanschot

3	-
ESN	Hans Neuhoﬀ
PfE	Rachel Blom
The Left	Özlem Demirel

4	0
ECR	Arkadiusz Mularczyk
PfE	György Hölvényi, Jaroslava Pokorná Jermanová, Roberto Vannacci

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

